

Radomsko, 26.07.2016 r.

KZP. 272.0004.2014

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Łodzi
ul. Traugutta 25
90-113 Łódź

Dotyczy: aktualizacji „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Radomsko na lata 2014 – 2032”
– odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu programu.

W związku z planowaną aktualizacją „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Radomsko na lata 2016 – 2019” na podstawie art. 48 ust. 2 w związku z art. 57 i art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j. t. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) zwracam się z prośbą o **odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla aktualizacji „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Radomsko na lata 2014 – 2032”**.

Planowana aktualizacja „Programu...” dotyczy dopisania do "Załącznika nr 5" 9 pozycji w inwentaryzacji. Zmiany w inwentaryzacji (dopisane pozycje) wynikają z tego, iż w trakcie prac przeprowadzonych w 2014 r. jako spis z natury pominiętych zostało kilka gospodarstw domowych położonych na obrzeżach gminy. Wobec zamiaru objęcia dofinansowaniem do utylizacji wyrobów azbestowych pominiętych gospodarstw, podjęto prace nad uzupełnieniem przedmiotowej inwentaryzacji. W następstwie tego, do w/w działań wprowadzono do Inwentaryzacji 9 nowych pozycji (pozycje od 1408 do 1416).

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż w/w dokument dotyczy obszaru jednej gminy oraz stanowić będzie modyfikacje przyjętego i obowiązującego Programu w stosunkowo niewielkim stopniu.

W przypadku wniosku o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w związku z art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 353) określa się następujące uwarunkowania przedstawione poniżej.

Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Zadaniem gminy w tym zakresie jest m.in.:

- prowadzenie ewidencji zasobów azbestowych (baza danych o wyrobach wbudowanych wraz z oceną stanu oraz wyroby usuwane) – posiadana obecnie inwentaryzacja jest spisem aktualizowanym każdorazowo po uzyskaniu informacji od właściciela obiektu o jego unieszkodliwieniu,
- przygotowanie i realizacja planu/harmonogramu usuwania wyrobów zawierających azbest. Plan określa ilości i terminy usuwania wyrobów azbestowych w zależności od możliwości finansowych gminy i stanu technicznego wyrobów.
- przygotowanie i prowadzenie kampanii informacyjnej mającej na celu zwiększenie świadomości mieszkańców posiadających zasoby azbestowe, m.in. poprzez wskazanie obowiązków i koniecznych czynności jakie muszą być podejmowane podczas użytkowania takich zasobów.

Należy zaznaczyć, iż aktualizowany Program będzie w całości spójny z Planem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKzA). Realizuje wszystkie założenia i terminy zawarte w programie krajowym.

Założenia poczynione w aktualizacji „Programu...” przewidują zlikwidowanie całych zasobów azbestowych z terenu miasta najpóźniej do roku 2032. Takie tempo usuwania jest zgodne z POKzA 2009-2013, jak również koreluje z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie oczyszczania środowiska z substancji szkodliwych i niebezpiecznych, oraz wypełnia zobowiązania w stosunku do regulacji prawnych Unii Europejskiej.

Realizacja aktualizacji programu wpłynie sukcesywnie m.in. na:

- zmniejszenie ilość zabudowanych wyrobów zawierających azbest, przez co ogranicza ilość włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym (ograniczana ilość źródeł emisji włókien).
- ograniczenie powstawania dzikich wysypisk odpadów azbestowych (uregulowana gospodarka wyrobami azbestowymi, jak również ewentualne dofinansowanie usuwania azbestu, zmniejszają ilość nieuprawnionych demontaży i wywożenia w ten sposób powstałych odpadów na miejsca do tego nie przeznaczone, czyli najczęściej do lasu lub na pole/łąkę)

Głównym założeniem aktualizacji „Programu...” jest stopniowe eliminowanie ze środowiska wyrobów zawierających azbest.

Aktualizacja „Programu...” wskazuje procedury jakim powinny podlegać wszelkie prace związane z użytkowaniem wyrobów azbestowych – począwszy od składania informacji o użytkowaniu wyrobów azbestowych do wójta gminy, a skończywszy na procedurze transportu odpadów na składowisko odpadów azbestowych.

Całkowita ilość wyrobów/odpadów zawierających azbest zinwentaryzowanych znajdująca się na terenie gminy to ponad **149 tys. m² (prawie 2 100 Mg)**

Do obliczenia masy wyrobów azbestowych zastosowano przelicznik 1 m² płyty eternitowej waży 14 kg.

Większość obiektów inwentaryzowanych na terenie gminy jest w dobrym stanie technicznym. Jednakże sytuacja z dnia na dzień się pogarsza i kolejne obiekty będą uzyskiwać status natychmiastowej wymiany. Szacowana ilość obiektów będących w stanie dostatecznym (II stopień pilności) to **81 264 m²**, czyli około **54%**. Ponad 1/3, czyli **55 876 m² (37%)**, ze wszystkich obiektów znajdujących się na terenie gminy zakwalifikowana została do III st. pilności (najlepszy stan techniczny). Z zebranych danych wynika, że **12 288 m²**, czyli około **8%** wyrobów zawierających azbest jest w złym stanie technicznym (I stopień pilności). W rzeczywistości nie oznacza to, iż owe 8% wyrobów będzie usunięte natychmiast. Wyrób, którego ocena w/g punktacji pow. 120 pkt. kwalifikuje do natychmiastowej wymiany, faktycznie może być uznany przez właściciela jako mogący funkcjonować dalej (taki dach pozostaje szczelny i wytrzymały), co powoduje, iż właściciel obiektu nie będzie zainteresowany wymianą czy usunięciem tego wyrobu. **I stopień pilności uzyskują też wyroby będące już odpadami**, czyli wszystkie zalegające na posesjach. Ilość podlegająca w pierwszej kolejności pilnej potrzebie unieszkodliwienia to **ok. 7 887 m²** co stanowi około 5% wszystkich materiałów z azbestem stwierdzonych w Gminie Radomsko.

Podstawowym zadaniem/procesem, który wnika z założeń programu jest demontaż wyrobów azbestowych (z jednego budynku, bądź z jednego gospodarstwa), który w myśl odrębnych przepisów, musi być realizowany z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również nie może powodować trwałego zwiększenia się substancji szkodliwej w środowisku. Jednocześnie praktyka firm realizujących tego typu zadania, jak i badania krajowych jednostek badawczych nie stwierdzają wzrostu emisji włókien do powietrza atmosferycznego podczas prac (pomimo istnienia w przepisach możliwości dopuszczających chwilowy wzrost ilości włókien w powietrzu atmosferycznym w strefie prac).

Realizacja założeń „Programu...” w Gminie Radomsko, poprzez m.in. prawidłowe prowadzenie prac remontowych związanych z usuwaniem pokryć azbestowych, przyczynia się do ograniczenia ilości włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym, a tym samym nie powoduje pogorszenia się stanu środowiska. Jednocześnie należy zaznaczyć, że sukcesywne usuwanie wyrobów azbestowych zmniejsza liczbę włókien azbestu pozostającą w powietrzu atmosferycznym, poprzez redukcję źródeł pylenia, co poprawia jakość środowiska.

Usuwanie wyrobów azbestowych, jak wspomniano wyżej, dotyczy jedynie lokalnie prowadzonych demontaży co świadczy o tym, że ewentualne oddziaływanie dotyczy tylko najbliższej okolicy, a działania opisane w aktualizacji „Programu...” dotyczą obszaru gminy.

Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach.

Opracowanie aktualizacji „Programu...” oparte jest na realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów RP 14 maja 2002 roku z uwzględnieniem zmian

wprowadzonych „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu” (POKzA) przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 15 lipca 2009 r. zmienionego uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.

Przedstawione opracowania mają spójne cele i kierunki działań dotyczące gospodarki odpadami azbestowymi. Realizacja niniejszego „Programu...” bezpośrednio wynika z przyjętych przez gminę planów i programów z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Ochrona zdrowia ludzkiego oraz stanu środowiska to nadrzędny cel wszystkich dokumentów. Realizacja polityki ekologicznej państwa powinna doprowadzić do zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa.

Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

W aktualizacji „Programu...” przyjęto zasadę realizacji zadań, które służą zmniejszeniu ilości występowania azbestu i wyrobów azbestowych oraz służą zmniejszeniu narażenia zdrowia ludzi na pył azbestowy. Jest to kierunek działań zgodny z wymogami prawa polskiego i Unii Europejskiej.

„Program...” określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz sposobu unieszkodliwiania odpadów.

Realizacja Programu jest powiązana z realizacją celów „Odnowionej Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE”. Strategia zakłada „ostateczne zastąpienie substancji wzbudzających szczególnie duże obawy odpowiednimi alternatywnymi substancjami lub technologiami”. Ponadto zagadnienia związane z azbestem regulują unijne dyrektywy:

- dyrektywa Rady 87/217/EWG z 19.03.1987r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu,
- dyrektywa Rady 96/61/WE z 24.09.1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

Regulacje zawarte w tych przepisach wdrożone są w krajowych ustawach i rozporządzeniach.

Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.

Niska społeczna świadomość ekologiczna oraz nieznajomości przepisów prawnych skutkuje niewłaściwym postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest oraz nieprzestrzeganiem narzuconych w aktach prawnych obowiązków dla posiadaczy odpadów. Realizacja jednego z założeń aktualizacji „Programu...” tj. edukacji ekologicznej, pozwoli zmniejszyć skalę tego problemu w odniesieniu do szkodliwości azbestu. Organ zobowiązany jest na bieżąco inwentaryzować obiekty posiadające wyroby zawierające azbest, w celu określenia rozmiaru zagrożenia, jakie niesie za sobą niekontrolowana emisja włókien azbestowych. W związku z

powyższym przedmiotowa inwentaryzacja będzie dokumentem „żywym” podlegającym ciągłym aktualizacjom.

Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:

- **Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań.**

Aktualizację „Programu...” sporządzono m.in. w celu wyeliminowania negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Gminy, spowodowanych narażeniem na włókna azbestu, doprowadzenia do sukcesywnej likwidacji negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko oraz do spełnienia w określonym horyzoncie czasowym wymogów ochrony środowiska. Dokument dotyczy obszaru jednej gminy - realizacja założeń ma na celu eliminację z obszaru gminy odpadów oraz materiałów zawierających azbest oraz ochronę zdrowia mieszkańców gminy przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi związanymi z użytkowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Ponieważ azbest wykorzystany jako pokrycia dachowe przez cały czas jego użytkowania stanowi potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi, tylko jego całkowite usunięcie pozwoli na eliminację tego zagrożenia. Wymiana pokryć dachowych jest bardzo kosztowna i dlatego emisja włókien azbestu będzie występować z różnym zaawansowaniem w zależności od możliwości finansowych właścicieli nieruchomości i oraz pozyskiwania środków zewnętrznych. Przy czym zakłada się, że realizacja tych prac z zachowaniem wszystkich warunków określonych przepisami nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na zdrowie mieszkańców i pracowników firm wykonujących prace związane z azbestem.

- **Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.**

Rozwiązania przewidywane w aktualizacji „Programu...” są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz nie generują nieodwracalnych negatywnych oddziaływań skumulowanych, jak i transgranicznych. Z tytułu wdrożenia analizowanego PUA nie przewiduje się występowania żadnych oddziaływań transgranicznych.

Oddziaływanie obiektów związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz unieszkodliwianiem odpadów może jednak sporadycznie wykraczać poza obszar województwa. Negatywne skutki gospodarowania odpadami mogą być odczuwalne

w ościennych gminach przede wszystkim w zakresie powietrza atmosferycznego i w przypadku wystąpienia takiego oddziaływania przede wszystkim w Gminie Radomsko.

- **Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.**

Aktualizacja „Programu...” prezentuje konkretne działania, pozwalające na zminimalizowanie, w pewnych przypadkach nawet wyeliminowanie negatywnego oddziaływania odpadów/wyrobów zawierających azbest na zdrowie ludzi

i środowisko. Brak tych działań skutkowałby dalszym zanieczyszczeniem środowiska azbestem i pogłębianiem się niekorzystnych skutków zdrowotnych oraz środowiskowych (przede wszystkim jakości powietrza). Bez wdrażania rozwiązań zaproponowanych w „Programie...” odpady zawierające azbest będą masowo trafiać na dzikie składowiska (wprost do lasu lub w przydrożne rowy). Z kolei, wyroby zawierające azbest, takie jak np. płyty i inne elementy budowlane ulegają zużyciu, uszkodzeniom mechanicznym, erozji i wietrzeniu, mogąc uwalniać do środowiska włókna azbestu. Pozostawienie ich w dotychczasowym miejscu i sposobie użytkowania przyczyniłoby się do zwiększonego występowania chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu w populacji mieszkańców gminy. Również postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, bez określonych w Programie procedur dla:

- właścicieli oraz zarządców budynków, przy użytkowaniu obiektów z wyrobami zawierającymi azbest,
- właścicieli i zarządców budynków, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z tych obiektów lub terenów
- wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, oraz oczyszczania obiektu i terenu wokół,
- prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest,

może spowodować przedostanie się do środowiska szkodliwych mikrowłókien azbestu oraz zwiększenie prawdopodobieństwa ekspozycji wobec osób wykonujących prace remontowe czy rozbiórkowe z użyciem wyrobów i materiałów zawierających azbest.

Zaproponowane w Programie działania przeciwdziałają występowaniu możliwości wpływu wyrobów zawierających azbest na środowisko przyrodnicze i w konsekwencji na zdrowie ludzi. Gdyby nie zostały one podjęte, istnieje realne zagrożenie, że w wielu miejscach gminy stan powietrza atmosferycznego będzie ulegał dalszemu i ciągłemu pogarszaniu. Ma to związek z procesami korozji i erozji powierzchni wyrobów azbestowo - cementowych, których wiek techniczny oceniany jest na maksimum 30 lat. Po tym okresie przyjmuje się, że wyroby zaczynają pylenie samoczynne w określonych warunkach atmosferycznych.

Dodatkowe korzyści z wdrożenia programu obejmują:

- oczyszczenie z azbestu terenu gminy (cel nadrzędny Programu)
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców i potencjalne obniżenie przypadków zachorowań spowodowanych szkodliwym działaniem azbestu,
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, bezpośredni przyrost wartości naniesień budowlanych i gruntów, w tym również i innych obiektów i mieszkań,
- poprawa wyglądu estetycznego gminy (wzrost walorów estetycznych) oraz co najważniejsze - stanu środowiska.

Aktualizacja „Programu...” określa zadania jakie powinny być zrealizowane w celu usunięcia całości zasobów azbestowych znajdujących się na terenie gminy.

OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

Na terenie Gminy Radomsko występuje 15 pomników przyrody (m.in. klony srebrzyste, modrzewie europejskie, lipy drobnolistne) oraz 25 użytków ekologicznych.

Na terenie gminy nie występują obszary Natura 2000.

Należy jednak zauważyć, iż przeprowadzenie objętych Programem działań (usuwania wyrobów azbestowych) w dłuższej perspektywie czasowej może jedynie wpłynąć na poprawę stanu powietrza atmosferycznego, co w znaczący sposób podniesie walory środowiskowe gminy i przełoży się bezpośrednio na pozytywne oddziaływanie na ludzi.

Z powodu nie stwierdzonego oddziaływania włókien azbestu na faunę i florę nie można rozpatrywać żadnych skutków ewentualnego oddziaływania.

Należy stwierdzić iż realizacja programu:

- nie powoduje wystąpienia pojedynczych oddziaływań na środowisko.
- nie powoduje wystąpienia oddziaływań skumulowanych i/lub transgranicznych.
- nie powoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożeń dla środowiska.

Można stwierdzić, że brak podejmowania działań związanych z usuwaniem azbestu, czyli nierealizowanie „Programu...”, powoduje wręcz wystąpienie takich oddziaływań poprzez stałą emisję włókien ze starzejących się wyrobów azbestowych (w miarę upływu czasu każdy wyrób koroduje i zwiększa się ilość samoczynnie uwalnianych się włókien do powietrza atmosferycznego)

Podane powyżej dowody na brak oddziaływań na środowisko, jako całość działają również w przypadku występowania na terenie gminy obszarów:

- szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadających znaczenie dla dziedzictwa kulturowego.
- objętych ochroną w rozumieniu ustawy z 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody lub obszarów podlegających ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Dodatkowo w aktualizacji „Programu...” wskazane będą aktualne możliwości pozyskiwania dotacji na usuwanie wyrobów azbestowych. Pomoc finansowa ze strony gminy jest niejednokrotnie czynnikiem przyspieszającym ostateczny proces całkowitej eliminacji azbestu z otaczającego nas środowiska.

Na terenie Gminy Radomsko, w miejscowości Płoszów, zlokalizowane jest składowisko odpadów zawierających azbest. Firma zarządzająca tego typu inwestycją działalność swoją prowadzi w oparciu o pozwolenie zintegrowane wydane przez Marszałka Województwa Łódzkiego.

Należy pamiętać, iż każdorazowa decyzja o powiększeniu terenu pod składowanie azbestu musi opierać się na wymaganiach określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowiska odpadów (Dz. U. poz. 523)

Należy zaznaczyć, że w ramach opracowywania pierwotnego „Programu...” w roku 2014 organy opiniodawcze – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi (pismo z dnia 14.08.2014 r. znak: WSI.410.6.2014.JS), jak i również Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi (pismo z dnia 22.07.2014 r. znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.175.2014.AM oraz z dn. 18.07.2016 r. znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.419.2016.AK) **wydały pozytywne opinie** dla projektu „Programu...” wraz z Prognozą.

W związku z powyższym wnoszę o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku braku odstąpienia zwracamy się z prośbą o określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych prognozie oddziaływania na środowisko w/w projekcie programu.

W załączeniu projekt pierwotnego „Programu...” w wersji elektronicznej (płyta CD).

W razie jakichkolwiek pytań bądź wątpliwości prosimy o kontakt telefoniczny z Wykonawcą „Programu...” – Pan Michał Andrzejczyk tel. 600-886-427.

Z up. **WÓJTA**
inż. Wiesław Gonciarek
KIEROWNIK
Referatu Komunalnego
i Zamówień Publicznych

